

RAPPORT FRA TILSYNSBESØK

KRISTIANSAND FRIKIRKE

13.-16. september 2021

OPPSUMMERING OG ANBEFALINGER

Kristiansand Frikirke er Frikirkens største menighet, og har et stort og variert arbeid for de fleste aldersgrupper. Ikke minst gjelder dette ungdomsarbeidet og sang- og musikklivet. Menigheten har gjennom årene plantet mange menigheter i regionen, flere av dem innen kommunen. Den siste plantingen var Østsida. Her fulgte menighetens forstander og mange unge familier med da menigheten ble dannet i 2014, og dette preger fortsatt menigheten. Kirken ligger i sentrum av Kristiansand, et område hvor få unge mennesker er bosatt. Til gjengjeld er det i sentrum bygget store leilighetsprosjekter som primært tiltrekker seg godt voksne mennesker. Dette vil naturlig prege menigheten. Samtidig er det flere områder i og rundt bykjernen med utfordringer menigheten kan være med å møte, ikke minst blant barnefamilier. Satsingen på barnefamiliene må likevel ikke primært motiveres av å skaffe barnefamilier for menighetens skyld, men av at barnefamiliene trenger Jesus og et levende menighetsfelleskap for sin egen skyld.

Gudstjenestens form og innhold har vært et hovedfokus under dette tilsynet. Engasjementet er sterkt, og meningene kan variere. Ønsker menigheten at gudstjenesten skal være et samlingspunkt for hele menighetsfamilien, eller vil en velge at barn og familier har samlinger for seg, ungdommen samlinger for seg og at gudstjenesten blir for den godt voksne delen av menigheten? Det siste er et mulig valg, og synes å være slik det fungerer i dag. Dersom en ønsker en større opplevelse av det store felleskapet bør det vurderes å starte med noen generasjonsgudstjenester hvor en lar familier og ungdom få stor innflytelse på form, innhold og hvem som skal bidra.

Menigheten har hatt utfordringer med å rekruttere til tjeneste i eldste-, diakon- og administrasjonsråd. Dette er en utfordring som deles med flere av våre menigheter. Arbeidet med en forenkling og tydeliggjøring av ansvars- og oppgavefordelingen internt kan være viktig, men dypest sett er det den enkelte troendes villighet til å gå inn i tjenesten som må fremelskes.

En styrking av eldsterådet vil bidra til en bedre balanse mellom ansatte og valgte i menighetsledelsen. En styrking av diakonirådet og større bruk av fullt menighetsråd kan også bidra til dette, og anbefales.

Menigheten har en stor og dyktig stab som dekker et bredt gavespekter. Ved kommende endringer i stab anbefales også en evaluering av dagens team-modell.

Dere har mange og rike gaver i menigheten, og mange i Kristiansand trenger dere og det budskapet dere formidler. Samtidig som dere fokuserer på hvordan dere kan bety noe for byens unge familier skal dere få benytte alle de kontakter dere voksne og eldre har i deres egen generasjon til også der å formidle deres tro. Til frelse og glede for deres medmennesker.

PROGRAM FOR TILSYNSBESØKET

Mandag 13 september:

1800-2130: Eldsterådsmøte

Tirsdag 14 september:

Kl.0830-0900: Bønn

Kl.0900-1100: Stabsmøte.

Kl.1100-1200: Samtale pastor Harald Eikeland

Kl.12.00-1300: Samtale ungdomspastor Stein Arve Graarud

Kl.1300-1500: Samtale pastor/daglig leder Endre Sagedal

Kl.1700-1900: Møte FriBU

Torsdag 16 september:

Kl. 0930-1030: Møte Administrasjonsrådet

Kl.1030-1130: Samtale pastor Hilde Grøthe

Kl. 1600-1730: Møte Diakonirådet

Kl.1900-2130: Menighetsmøte (?) Eldsteråd

Søndag 11 oktober:

Tilhører på menighetens gudstjeneste

MENIGHETEN

Menigheten ble stiftet i 1877 og er i dag Frikirkens største menighet. Kirkebygget er fra 1966, men er påbygget og modernisert flere ganger. Menigheten har et pastorteam, ledet av Endre Sagedal

Medlemmer

Medlemmer totalt: 1325

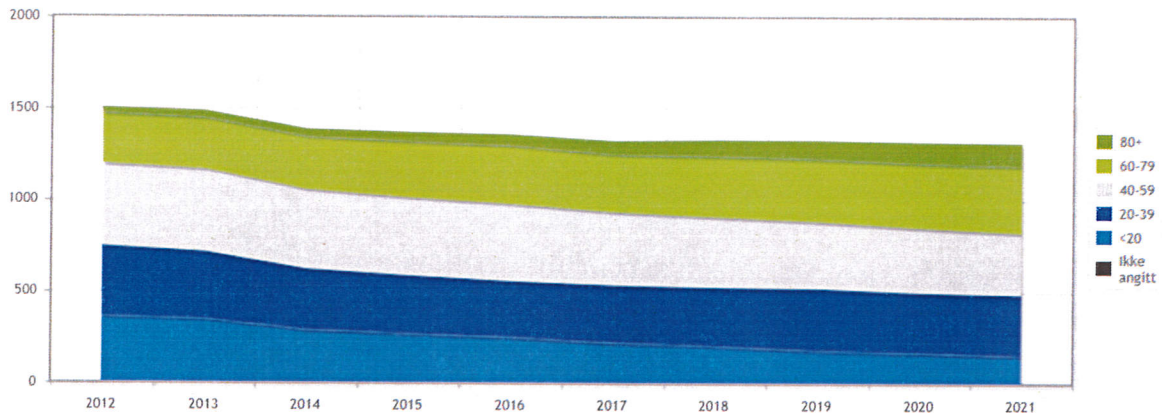
Med stemmerett: 393

Uten stemmerett: 932

Av disse, barn u/15: 79

Antall medlemmer i menigheten er svakt synkende. Spesielt merkbart er det i kategorien medlemmer under 15 år. Ved de to forrige tilsynene var antallet henholdsvis 167 (2014) og 101 (2018).

Grafen nedenfor viser både den tallmessige reduksjonen, og endringer i alderssammensetningen.

Ledelse og ansatte

Endre Sagedal. Pastor og daglig leder. 80%.

Harald Eikeland. Pastor - diakoni. 100% stilling.

Stein Arve Graarud. Pastor - FriBU. 100%.

Hilde Grøthe. Pastor - forkynnelse. 40%. (10% av disse er på Kristiansand Folkehøyskole)

Jon Kleveland, Musikkleder. 100%.

Roald Fidje, Driftsleder. 50%.

Torbjørng Nylund Nilsen. Kontormedarbeider. 40%

Maria Sandvand, Barneleder. 10%.

Knut Hammersmark. Menighetsarbeider. Ulønnet.

Totalt 5,2 årsverk.

Eldsteråd: Are Mikael Røiseland (leder), Tone Iren Lyseng, Hilde Grøthe, Harald Eikeland fra og Endre Sagedal (daglig leder/forstander.). Ungdomspastor Stein Arve Graarud er med i rådet uten møteplikt.

Diakoniråd: Harald Eikeland (Diakonipastor), Torleif Haugland, Åse Landsverk Larsen og Arnstein Aanensen.

Administrasjonsråd: Roald Fidje (Leder), Endre Sagedal (Daglig leder), Hans Kristian Sødal, Jan Olav Beckmann, Steinar Ilebekk.

Gudstjenester

Menigheten har sin hovedsamling søndager kl.1100.

Normalt er det familiegudstjeneste en søndag pr måned, og tilbud til barn under gudstjenesten de andre søndagene. Hver 1. og 3. søndag i måneden feires nattverd.

Gudstjenestefremmøtet lå i 2019 i snitt på 222. Ved de to forrige tilsynene var tallene henholdsvis 257 (2014) og 233 (2017). Tallet for 2020 er sterkt preget av nedstengning og strenge smitteverntiltak, og var da nede på 151. Beskrivende på situasjonen er at antall nattverdsamliger var mer enn halvert.

Gudstjenestene oppfattes å være ganske tradisjonelt lagt opp med faste ledd, bruk av tekstrekkene og et voksent musikalsk uttrykk.

Smågrupper

Menigheten har et antall smågrupper, mange av disse har eksistert i lang tid. Det synes mer krevende å opprette nye fellesskap, eller å få etablerte grupper til å ta imot nye. Flere av gruppene har en løs tilknytning til menigheten.

FriBU-arbeid

Kristiansand Frikirke har vi et eget Friburåd som bl.a. jobber med visjon, verdier og strategi for menighetens barne- og ungdomsarbeid. Rådet innvilger også økonomisk støtte til dette arbeidet. Rådet ledes av Merete Reisvaag Johannessen.

Det finnes en rekke tilbud til barn og unge:

- VoX
- TØFF – Trening og Øvelse For Fjorårskonfirmanter
- Konfirmantarbeidet
- Supersøndag
- VoXLight
- VoxNere, for ungdom fra videregående og oppover
- Supertirsdag
- Knøttis
- Kristiansand FSK (Speideren)

Andre møtepunkt

Menigheten er kjent for sitt store musikkmiljø, og har 7 kor. Her er spennet stort, fra Kortreist Økumenisk Bluegrass til Kammerkor, Ungdomskor, Bronselaget, Studiokoret, Damene i kirken og mannskoret Vestergabet. Menigheten har også hatt et stort påskespill i kulturhuset Kilden, men dette måtte i år utgå av smittevern hensyn

Diakonal virksomhet

- Sykekomiteen
- FriMat er et diakonalt arbeid som ble startet i 2013 og som formidler mat til trengende, kombinert med å være et møtested.
- Besøktjenesten besøker menighetens medlemmer som pga. sykdom eller andre omstendigheter blir tatt avsides for kortere eller lengre perioder, samt besøk med blomsterhilsen til de som fyller runde år,
- Pilegrimsturer. Dagsturer i samarbeid med tre av DNK sine menigheter.
- Seniorsøndag
- Engasjement for klima og miljø
- Diakonalt engasjement mot byen vår
Vertskap og koordinatører for Protestfestivalen i Kristiansand.
- Diakonalt engasjement mot kunst- og kulturlivet i byen

Utadrettet virksomhet

FriMat er et tydelig utadrettet tiltak.

Gjennom å skape kontaktflater mot byens musikk og kulturliv har menigheten både hatt bluesgudstjenester og invitert musikere i byen inn i felleskapet. En gruppe fra menigheten fikk spille jula inn på Victoria pub i Markens.

Visjon, strategi og handlingsplaner.

Visjon:

Åpne hjerter oppover og utover.

Verdier:

LITT - Levende tro, Inkluderende fellesskap, Takknemlighet og Tjenestevillighet

Menigheten synes ikke å ha utviklet videre mål eller handlingsplaner ut fra den formulerte visjonen.

Det ble gjennomført en NaMU-undersøkelse forrige året, behandlingen av denne har vært utsatt på grunn av Covid 19. Menighetens årsmøte nedsatte en arbeidsgruppe som skulle se på menighetens organisering.

Økonomi

Menigheten hadde i 2020 driftsinntekter på drøyt 7 millioner kroner. Drøyt 4,6 mill. av disse kom fra de 300 faste giverne. Kroner 250.000, - kom fra utleie.

Menighetens regnskap for 2020 er gjort opp med et underskudd på 1,5 mill. og med en egenkapital på kr. 2,6 mill. (Underskudd som følge av ekstra nedbetaling av gjeld). Menigheten har i dag et gjeldfritt bygg.

Menigheten innfrir alle fastlagte bidrag til kirkens fellesarbeid, og forventede bidra til felles misjonsarbeid.

Kirkebygg

Kirkebygget har gjennomgått flere store oppgraderinger, og fremstår i dag som et meget velholdt og tjenlig arbeidsredskap både for menighetens eget arbeid og for utlån til fellesarbeid. Bygget leies ut når det måtte være ledig kapasitet.

Ansatte beskriver kontorforholdene som gode.

Oppfølging av forrige tilsynsbesøk

Menighetens forrige tilsynsbesøk var i 2018. Det ble gitt tre hovedutfordringer:

- Rekruttering unge familier. Sitat: «Dere må fortsette samtalen om hvordan menigheten best kan legge til rette for at unge mennesker kan trives og finne sin plass i gudstjeneste og menighetsliv. I en slik samtale må det legges stor vekt på at stemmene fra de yngre kommer tydelig fram. I tilsynsrapporten fra 2015 gav jeg en anbefaling som jeg fortsatt vil legge inn over menigheten: *Det er viktig at de nye generasjonene føler eierskap til menigheten, og opplever at de kan være med å prege den. Det kan for eksempel handle om nye arbeidsmetoder, og at stil og sangvalg i gudstjenesten også tar hensyn til de yngre generasjonene.*»
- «Det åndelige engasjement, det som handler om den enkelte troendes personlige liv med Gud. Gudstjenestefrekvensen er ikke så høy for en del aldersgrupper, og hvis dette ikke kompenseres med andre møtepunkter som bibelundervisning eller vekstgrupper så går det lett slik som Jesus beskriver det i sin lignelse om såmannen: *Andre igjen er de som blir sådd blant tornebusker. De hører ordet, men dette livets bekymringer, rikdommens bedrag og lysten på alle andre ting kommer inn og kveler ordet, så det ikke bærer frukt.*»
- «Det mest strategiske dere kan gjøre som menighet er derfor å hjelpe hverandre til å leve nær Gud. Da vil dere også kunne bety en større forskjell for den store kontaktflate dere allerede har. Pass derfor på at menigheten ikke bare oppleves som et tjenestested, den skal først og fremst være en oase.»

Det er vanskelig å se i referater hvordan dette er fulgt opp.

MØTEPUNKTER UNDER TILSYNSBESØKET

Møte med ansatte

Tilsynsmannen hadde samtaler med de ordinerte ansatte. Det refereres ikke fra disse samtalene.

Gjennomgang av protokoller

Tilsynet har mottatt og gjennomgått protokoll fra menighetsmøter, eldsterådsmøter og menighetsrådsmøter, samt referater fra møter i Administrasjonsutvalget.

Alle protokoller og referater lagres digitalt/i skybaserte tjenester.

Organisering av ledelsen

Menigheten har et eget dokument som beskriver styringsstrukturen i menigheten, sist revidert i 2007. Her er oppgavene forfatning og reglement tillegget diakonrådet fordelt mellom et administrasjonsråd og et diakoniråd. Diakonirådet fremstår med en svært nedtonet rolle. Menighetsrådet består her kun av et begrenset antall representanter fra eldsteråd og administrasjonsråd, samt to ansatte.

Møte med eldsterådet

Eldsterådet har de siste årene hatt store utskiftninger, og består nå av to valgte eldste i tillegg til menighetens pastorer. Det har over lang tid vært arbeidet aktivt med å supplere rådet, og det ser nå ut til å lykkes.

Det ble i møtet mellom tilsynet og tre fra ER samtalt om menighetens liv og utfordringer. Menigheten har stor bredde i sin aktivitet. Det drives et stort og godt ungdomsarbeid, største savnet er et større antall barnefamilier. Misjonsengasjementet i menigheten er stort, men rådet erkjenner at antallet som blir frelst gjennom virksomheten i byen synes forsvinnende lavt.

Møte med administrasjonsrådet

Administrasjonsrådet har sitt hovedfokus på bygg, økonomi og kirkevert-funksjonen. Menigheten har allerede nedbetalt lånet som ble tatt for oppgraderingen av bygget, og rådet arbeider nå med å stabilisere og sikre inntektene på sikt. Dette er spesielt viktig på grunn av den høyere alderen blant menighetens medlemmer. Rådet har gode kontrollrutiner, og bygget styres godt.

Møte med diakonirådet

Diakonirådet arbeider tett med pastor med ansvar for diakoni. Det er en egen gruppe som står for besøkstjenesten til menighetens eldre og syke. Rådets rolle fremstår noe uavklart, og det synes å være en spenning knyttet til i hvor stor grad den ansatte skal arbeid internt eller utadrettet. Rådet har heller ikke en definert leder. Siste 1 ½ året har den fysiske besøkstjenesten vært krevende på grunn av smitteverntiltak.

Møte med FriBU

FriBURådet har egen leder, sekretær og kasserer. Her møter også menighetens FriBU-pastor og menighetens barnearbeider. I dette møtet deltok også menighetens musikkleder. Menighetens gudstjenester og tilrettelegging for nye generasjoner var her et hovedtema.

Samtale med menighetens medlemmer

Tilsynet fikk 12 henvendelser i forkant at menighetsmøtet, dels på mail, dels på telefon og som fysiske møter. Henvendelsene hadde flere fokus. En klar overvekt gjaldt bekymring for menighetens fremtid basert på gudstjenestens form. Denne ble oppfattet som lite tilrettelagt for barn, unge og familier og det var en tydelig uttrykt bekymring for at en ikke klarer å ivareta eller rekruttere nye generasjoner til dette fellesskapet. Flere pekte også på en opplevelse av at menigheten har en ledelsesutfordring.

Gudstjeneste

Tilsynsmannen var til stede på en gudstjeneste med nattverd noen tid etter menighetsmøte. Denne var preget av høy kvalitet, faste ledd og tradisjonelle salmer. To av menighetens ansatte pastorer stod for ledelse, skriftlesing og tale. Menigheten bruker kirkens tekstrekker, tema denne søndagen var derfor skilsmisse. De aller fleste i den store forsamlingen oppfattes å være pensjonister. Dette var muligens forsterket av at dette var siste dagen i skolens høstferie.

Menighetsmøte

Etter en innledning fra eldsterådets leder, presentasjon av unge ledere og en del orienteringssaker ble resten av kvelden overlatt til tilsynet. Menigheten ble utfordret på hva de takker Gud for når de tenker på menigheten, og hva som er deres bønner for den når de ber. Mange deltok både på dette temaet, og i den påfølgende samtalen om menighetens gudstjenester. Av takke-empner nevnes det gode fellesskapet, 40-dager, ungdomsarbeidet og ikke minst menighetens rike sang- og musikkliv. Bønnene dreier seg blant annet om bønn for eldsteråd og ansatte, for ungdomsarbeidet, om vekkelse i vår generasjon (Godt voksne).

Hovedtema ble menighetens gudstjenester. Dette var basert på tidligere tilsynsrapporter og innmeldinger fra menigheter. Siste NaMU-rapport hadde også «Inspirerende gudstjenester» som sin laveste score.

Det var stort engasjement i saken, og mange hadde en klar forventning til at formen må endres. Dette gjaldt ikke minst at flere gudstjenester måtte få en form som gjorde det aktuelt for unge og barnefamilier og delta, eller for besteforeldre å ta med sine barnebarn. Det ble også uttrykt forventning om at gudstjenestene kunne involvere flere, og ikke være så preget av de ansatte. Flere uttrykte også et ønske om en mer variert musikalsk form hvor nyere sangtradisjoner og enklere lovsanger kunne få sin plass. Dette er den sangtradisjonen de fleste av våre unge er vant til og er blitt glad i.

Samtalen berørte også hvordan menigheten totalt kan nå nye familier. Det ble pekt på det gode engasjementet som nå er blant en gruppe småbarnsfamilier, men at det foreløpig er konsentrert på ukedager.

Jeg hilser dere med den bønnen deres pastor ledet oss i ved avslutningen på menighetsmøtet.

*Derfor bøyer jeg mine knær for Far,
han som har gitt navn til alt som kalles far i himmel og på jord.*

*Må han som er så rik på herlighet,
gi deres indre menneske kraft og styrke ved sin Ånd.*

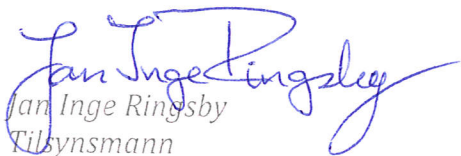
*Må Kristus ved troen bo i deres hjerter
og dere stå rotfestet og grunnfestet i kjærlighet.*

*Må dere sammen med alle de hellige
bli i stand til å fatte bredden og lengden, høyden og dybden,*

*ja, kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap.
Må dere bli fylt av hele Guds fylde!*

*Han som virker i oss med sin kraft
og kan gjøre uendelig mye mer enn det vi ber om og forstår,
ham være ære i kirken og i Kristus Jesus gjennom alle slekter og evigheter! Amen.*

Kristiansand 12.10.2021

Jan Inge Ringsby
Tilsynsmann
Søndre presbyterium